

Schodište štadióna vo Florencii. Obr. je prevzatý z knihy A. L. Huxtableovej *Pier Luigi Nervi*

Betónové, oceľovými prútmi vystužené rebrá sú zosilnené v miestach hlavného pôsobenia síl. Napriek dramatickému výrazu ďaleko vyčnievajúcej strechy sú línie jej podpier mäkké; už na týchto podperách nachádza Nervi tvary, ktoré neskôr v obmenách použije na hangároch a na jedinečných veľkých stavbách po oslobodení, na výstavnej hale v Turíne roku 1949 i na obidvoch športových palácoch, postavených pre XVII. olympijské hry roku 1960 v Ríme. Hľadisko hlavnej tribúny s čestnou lóžou, ktorá je ústupkom dobe, sa farebne člení na tri vertikálne pásy. Avšak štadiónu dominuje náprotivná ľahká, štíhla biela expresívna veža na hornom okraji hľadiska. Je 55 m vysoká a pokračuje kónickým, 15 m dlhým stôžiarom strmo k oblohe. Jej čelo je zasklené a pri večerných podujatiach svieti. Rýchly pohyb nahor je výslovne vertikálny. Anorganická kombinácia skla, kovu a betónu skvele zodpovedá charakteru stavby. Prechod medzi vežou a povrchom hľadiska sprostredkuje prierezu veže tvarom zodpovedajúci mostík na jej úpäti.

Navonok hľadisko ukazuje holú, rebrovitú nosnú konštrukciu; Nervi tu dovádza zásadu pravdivosti architektúry do dôsledkov. Konštruktivistickéj povaha fasády zodpovedajú zvonka pristavané schodišťa. Ich vývrtkovito točenú rampu nesú dve navzájom zaklesnuté špirály: k jednej z nich sa rampa upína vnútornou hranou, druhá vo vzájomnom priesečníku čiastočne preberá jej tlak a vyvažuje ju. Vysunutá palubová strecha pokladnic na prízemí opisuje pôdorysný priemet rampy. Schodišťa majú rýchly, stupňovaný, dynamický rytmus. Iluzívny pohyb schodišťa, pristavaného zvonka k veži, prudko pokračuje vežou a doznieva vo vrcholci stôžiaru. V celej tejto pohybovej dynamike cítiť ozvenu talianskeho futurizmu, no aj iný, ešte silnejší vplyv: špirálový rytmus a snaha o uvoľnenie objemu pripomínajú Tatlinu.³⁰ P. M. Bardi, vtedy ešte profesor na Vysoké škole architektúry vo Florencii a Nerviho priateľ, v článku uverejnenom v Casa Belle roku 1933,³¹ v ktorom nebadá ani stopy v tých časoch obligátnej devótnosti voči fašistickému režimu, nepríliš presvedčivo háji Nerviho proti útokom — a za Mussoliniho režimu takéto tvrdenie bolo útokom, lebo ohrozovalo prinajmenej Nerviho hmotnú existenciu — že jeho architektúra stojí pod sovietskym vplyvom. Spôsob, akým ho bráni, však existencii takéhoto vplyvu nasvedčuje. No toto konštatovanie, lebo žiaden umelec nežije vo vákuu, nijako neuberá Nerviho tvorbe na osobitosti. A práve na športovej stavbe, florentskom štadióne, vytvára si Nervi svoj osobný štýl, charakteristický aj pre jeho neskôršie diela. Veď jasnosť, pravdivosť, ľahkosť, dynamickosť i plastické vyjadrenie síl, pôsobiacich v konštrukcii, pomocou oceľovými prútmi spevnených, do foriem liatych betónových článkov sú typické vlastnosti jeho ďalšej tvorby.

V rokoch 1932—1935 vypracúva Nervi vedno s Cesare Vallem súťažný návrh obrovského štadióna v Ríme pre 100 000 divákov.³² Snahou projektu bolo čo najviac priblížiť diváka k daniu na závodisku, a preto volí oválny, amfiteatrálny pôdorys s poschodovými tribúnami. Kým hornú časť poschodia vzpierajú iba mohutné oceľobetónové vonkajšie piliere, dolná časť je ešte odvážnejšie zavesená na druhom páse pilierov a zakotvená pomocou horného okružného koridoru.